

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Na pomoč! Na pomoč!

Dne 24. t. m. uničila je velikanska toča in nevihta gorice, njive, polja hiša in poslopja tisočero naših sotrpinov Kmetje so obupani, žene jokajo, otroci so lačni. Od kje davke plačati? Od kje naj pride pomoč? Treba je, da nabiramo denar za vboge žrtve te grozne nesreče. Zato prosimo vse prijatelje in znanke, vse odjemalce in naročnike, sploh vsakega, kdor ima le iskrico ljubezni do bližnjega, kdor hoče vsaj za najmanjšim doneskom rewežem pomagati, — naj nam pošlje malo podpore. Uredništvo „Štajerca“ bode zbiral te podpore, jih objavilo v našem listu in izročilo najpotrebnejšim po toči prizadetim. Vsakdo naj podeli vsaj malenkost, naj si bode še tako majhno svotico denarja in jo nam v božjem imenu pošlje!

Pomagajte hitro!

Revščina je grozovita in večna usoda Vam bode povrnila, kar storite za te reveže.

Meščani! Pomagajte, kajti kmetu se slabo godi!

Kmetje v neprizadetih krajih, dajte vsak par krajcarjev in nabrala se bode svotica, s katero se bode mnogim pomagalo!

Vsi, vsi morajo pomagati!

Vsi doneski naj se pošiljajo uredništvu „Štajerca“.

Vsakdo naj da vsaj malo svotico! Vsak krajcar je dobro došel in bode z imenom darovalca izkazan!

Pomagajte!

Uredništvo „Štajerca“.

Izkaz daril:

Župan Jož. Ornig 100 kron.

(Prihodnji naprej.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Politični pregled.

Vedno denar — na Kranjsko. Iz Ljubljane se poroča: Občinski svet ljubljanski je sklenil, da se finančnemu ministru Bilinskemu zahvali, ker je podelil ta 900.000 kron iz potresnega posojila za ustanovitev državne obrtniške šole v Ljubljani. Torej — zaradi brezmejnega kričanja tistih ljubljanskih hujšakačev, ki se na veleizdajalski način združujejo z Belgradom in Petersburgom, se bode darovalo zopet 900 tisoč kron za Ljubljano. Ali vlada ne pomisli, da se mora končno prebivalstvo na Štajerskem in Koroškem vznemiriti, ako se tisoče in tisoče denarja meče tako rekoč skozi okno? Zakaj je vlada mačeha za nas, za kranjske hujšakače pa dobra mati? In zakaj se naši poslanci ne pobrigajo za take zadeve? Prvaški poslanci so pač le sužnji kranjskih . . .

Cerkveno premoženje narašča vedno bolj in bolj. Leta 1900 znašalo je čisto premoženje katoliške cerkve na Avstrijskem 789 milijonov 751.608 kron. Dohodki iz premoženjskega obrata cerkvenih zavodov znašali so istega leta 62 milj. 423.222 K. Danes obsega cerkveno premoženje že več kot eno milijardo, torej več kot 1.000 milijonov kron. Cerkev je torej na Avstrijskem največji bogatin. Pa tudi največji veleposetnik je; kajti že l. 1900 je cerkev bila lastnica zemljišč in posestev v vrednosti skoraj 303 milijonov kron. Vkljub temu pa cerkev ne plačuje svojih služabnikov, temveč mora država, morajo torej davkoplačevalci vsako leto 15½ milijonov kron za duhovnike plačevati. Pri teh razmerah tudi ni čudno, da narašča pri nas na Avstrijskem število duhovnikov. L. 1890 smo imeli n. p. 21.000 samostanskih duhovnikov, leta 1900 pa že 27.000. Ja, ja, Goethe je imel prav, ko je dejal: Die Kirche hat einen guten Magen . . .

Od c. kr. državnih železnic. Od 1. do 30. junija 1909 zvozilo se je po naših državnih železnicah skupaj 10.473.000 oseb in 7.281.800 ton blaga. Dohodki iz vozne znašajo več kot 50 milijonov kron. Pač lepe številke!

Mladoturki izkoriščajo svojo zmagod zdaj na prav barbarški način. Vsak dan, mesece sem, obsojajo pripadnike prejšnjega sultana Abdula Hamida na smrt. Pretekli ponedeljek se je v Stribulu na neki seji 13 političnih zločincev usmrtilo, med njimi divizijskega generala Šerkeš Mehmeda, adjutanta in načelnika tajne policije Abdul Hamida, divizijskega generala Jusufa, bivšega vojaškega komandanta derviša Wahdela, 2 lajtanta, 2 vojaka in 1 uradnika. Kri teče v potokah. Zob za zob!

Zarota na Grškem. Vlada je prišla veliki zaroti proti kraljevi družini grški na sled. Razni mlajši oficirji so se zmenili, odstraniti vso kraljevsko družino. Mnogo oficirjev so zaprli.

Vojna Španske proti Kabilom. Izsesana in od klerikalcev zanemarjena Španska pelje zdaj vojsko v Maroki, brez da bi imela tudi v slučaju zmage dobiček. Tedne že se bori v okolici mesta Mellila. Divji narod Kabili se borijo z vso strastjo. Njih duhovniki pridigajo „sveto vojno“ proti Špancem. Kabilski armada šteje že 16.000 mož. Vojska je krvava in brez usmiljenja. Kajti Kabili morijo celo ranjence in omadežujejo mrlice. Španci so v zadnjih bojih že 500 mož izgubili. Vlada hoče tamošnjo vojaštvo na 40.000 mož zvišati. Na Španskem pa je prebivalstvo zaradi te blazne vojske grozno razburjeno. Ljudstvo prireja velike demonstracije proti vladi in v nekaterih krajih je že izjemno stanje proglašeno. V Barceloni prolasi je delavstvo generalni štrajk. Pri temu je prišlo do hudih bojev z orožniki. 8 delavcev je bilo ustreljenih. Nesrečna država!

Črnogorska vlada hoče 6 milijonov frankov dolga napraviti. Doselej ima ta država okoli 1½ milijonov dolga. Kdo ji kaj posodi? Morda slovenske posojilnice . . .

Škandal in sramota

imenoval je naš sivolasi cesar in vladar Franc Jožef I. tisto nesrečno prvaško politiko, s katero se je prepotrebni naš državni zbor uničil. In mi lahko rečemo, da je

imel cesar prav!

Kajti kmet trpi, kmet je v bedi in revščini, kmet nima ničesar, da bi si zboljšal življenje. Edino zaupanje kmetovo je še bilo, da se mu po državnem zboru pomaga. Poslanci so vendar od kmetov izvoljeni in bi morali edino za kmete delovati. In prvaški poslanci? Oni so razbili državni zbor, oni so uničili ono mesto, v katerem se postave kujejo. Ti prvaški poslanci so torej krivi, da se

kmetu slabo godi!

Zdaj je prišla še grozovita toča in je uničila velik del spodnje Štajerske. Vse se vprašuje: kako bomo živeli? In nikogar skoraj nimamo, ki bi nam hotel in mogel pomagati. Ali ni to res

škandal in sramota?

Naš cesar je imel v vsakem oziru prav. Ljudstvo, ti si pa zapomni prvaške poslance, ki so ti na tako brezvestni način škodovali. Čas bode prišel, ko se ti bodejo zopet prilizovali!

Ljudstvo, vzdrami se!

Novice.

Hvala nemščine. Dobro je znano, s kako besnim sovraštvom zasledujejo in sramotijo prvaški zagriženci nemstvo in nemški jezik. Ti ljudje, ki sami ne morejo izhajati brez nemškega jezika, psujejo in obrekujejo ta jezik pri nezavednem ljudstvu. Zanimivo je vsled tega izvedeti, kako sodijo drugi ljudje o nemškem jeziku. Francoski učenjak Legrant n. p. piše: „Ako hvalim nemški jezik za najbogatejši in najbolj rabljivi jezik sveta, ako hvalim nemške zaklade knjig

za največje in najboljše, potem ne govorim kaj, kdo, ki slepo hvali in nič drugega ne poma. Živel sem na dveh delih sveta, napravil sem akademične izkušnje in študije v petih jezikih, pisal v treh jezikih knjige in članke. In vedem sem moral ne mški jezik odlikovati. — Tako sodi in govori francoski učenjak, ko je vedel znano, da so Francozi najhujši nasprotniki Nemcev. Učimo se torej nemškega jezika!

Nesramnost. Na Švicarskem (Wolhusen in Luzern) imajo menda premalo političnih farjev. Zato iščejo po celem svetu dečke, kateri bi se potem v ta po našem mnenju nesrečni zavod poslali, da bi enkrat politiki klerikalizmu služili. Tudi nam je poslal vodja zavoda, dr. teol. Koch pismo, v katerem zahteva brezplačno agitacijo za gojence . . . To je pač nesramnost! Prvič ta pobožni dr. Koch niti nemško pisati ne zna. V svojem pismu je napravil toliko napak, da bi se jih zadnji šolar sramoval. Drugi je nesramnost, od nas agitacijo v take namene zahtevati. Poslov na kmetih potrebujemo, ne pa postopačev! Kmetu pomagajte, ne pa kmetu odirati! Upamo, da nam ta Koch nikdar več takih pism ne pošlje!

Človek — kralj zraku. V nedoseženi svoj predznosti in pogumnosti premagal je človek že davno zemljo in vodo. V črevesju zemlje iskal si je svojih zakladov in čez morje bluje s svojimi parniki. Edino zraku doslej še ni mogel pomagati. Imel je pač balone (zrakoplove), ki pa so bili popolnoma izročeni vsakokasnemu vetru. Ali človeku to ni dalo miru. In mislil in delal je, mislil in delal na vse načine. Šele v zadnjem času se je v tem oziru veliko posrečilo. Nastopil je grof Zeppelin s svojim „luftšifom“ in preletel v zraku več sto kilometrov. Zdaj pa se poroča, da je Francoz Bleriot kot prvi s svojim zrakoplovom preletel morski kanal „La Manche“, ki leži med Francosko in Anglijo. V 23 minutah je preletel Bleriot 33 kilometrov v zraku. Velikanski je ta uspeh in to na vojaškem kakor na kulturnem polju. Zrak je premagan! In prišli bodejo časi, ko bomo po zraku tako potovali, kakor smo doslej po zemlji in po vodi . . .

Iz Spodnje-Štajerskega.

Naš Ornig na delu.

Velikanska toča, ki je napravila preteklo soboto zlasti v ormožkem okraju tako ogromno škodo in pahnila tisočero kmetovskih družin v revščino in bedo, — ta toča torej zahteva tudi v prvi vrsti hitro in izdatno pomoč. Naše mnenje, in mislimo da tudi mnenje vseh poštenih ter človeško čutečih ljudi je, da mora ob taki priliki vsako osebo, politično in narodnostno nasprotje ponehati. Res je, da je naš kmet pahnen v prepad bede, — res je, danes kmet lakoto trpi in ravno tako je res, da se mora zdaj na vse načine in z vsemi močimi sredstvi kmetu pomagati.

Na tem edino pravilnem stališču stojimo vsi naprednjaki. Zdaj se ne gre in ne sme iti za to, kakšne narodnosti in kakšnega političnega prepričanja da smo, — zdaj se tudi ne gre za mišljenje poslancev ter drugih v tem oziru valnih činiteljev, — zdaj se gre edino za pomoč, za hitro in izdatno pomoč.

Tako misli in dela tudi naš poslanec in načelnik okrajnega zastopa g. Jos. Ornig. Mi nimamo namena, da bi tega moža tukaj hvaljali in mu slavo spevati. Kot deželni poslanec g. Ornig tudi ni zastopnik agrarne dežele, temveč le poslanec mestov in trgov. Ko bi gosp. Ornig torej za nesrečneže, katerim je grozovita toča zadnjo upanje vzela, ničesar ne storil, bi mu tega nikdo ne mogel očitati. Ornig bi se lahko na to izgovarjal, da je prebivalstvo na deželi za svoje interese druge poslance izbralo.

Ali mi naprednjaki ne poznamo v tako žalostnih časih grozne nesreče nobene razlike. Zato je tudi poslanec Ornig takoj, ko je izvedel, o toči in njenih posledicah, vse storil, kar je bilo mogoče, da se olajša in zmanjša trpljenje prizadetega ljudstva.

Kakor poročamo že v uvodnem članku današnje številke, peljal se je g. Ornig drugi dan po tej grozni nevihti takoj v Ormož, da sam pregleda velikost škode. Potem je poslal takoj ces. kralj. namestništvu v Gradec telegram,

v kat
šne
prebiv
prid
v pr
kansk
za po
zdaj
kakšn
Štaje
denar
škodo
nekaj
delilo.
demo
je na
besed.
namre
iz las
o kra
vrsto
nigu
tako
gičn
dozde
tudi
1
kmete
se tak
2
vili al
po to
3
jil p
kapita
4
da bo
se do
dile s
Brezov
pomag
trebne
5
skih
T
nig z
je, da
poln
P
špar
namen
diti
tako
sklenil
men n
T
nemu,
je v
kot
čast in
stvo n
zanima
storili,
velikan
L
Tone
šica.
dokaza
Tudi g
zelo p
krat j
pohlev
spodje
ga ure
na vse
čilo. A
Pa vse
ral in
in jo
ni dob
je naš
„Advo
kratno
šiti, d
nje in
ročali,
dr. Br
menu
in zat

kakor pozna svoje eziki, vedno — Tako vendar rotniki

aterem je zahteval od vlade takoj-
in dovolj velike podpore za prizadeto
držalstvo. Ornigu se je tudi posrečilo, da
c. k. namestnik iz Gradcate dni
prizadete kraje in si ogleda sam veli-
sko škodo, da zamore potem primerne predloge
podpiranje staviti. Upajmo, da bode ljudstvo
čutilo, da zamore vendar od teh mestov
na pomoč priti.

Naš Ornig dela torej! — Naprednjaki
„gerceve“ stranke so pričeli nabirati podpore
za kmete, katerim je toča napravila
čprav ne veliko, se bode vendar vsaj
kaj nabralo, kar se bode potem primerno raz-
lo. Pri tem nabiranju, katerega uspehe bo-
v prihodnji številki natanko popisali, bil
naš Ornig prvi, ki ni dal za reveže praznih
sed, temveč denar. Župan Ornig nam je
merel za po toči prizadete svoto 100 kron
lastnega izročil. Hvala mu!

Ali še naprej! Ornig je bil pri ces. kralj.
krajnemu glavarstvu in je stavil celo
zahtev za prizadete kmete. Glavar je Or-
nig tudi obljubil, da bode te zahteve
krajni vladi predložil in jih ener-
gično priporočal. Te zahteve, ki se nam
zadevajo zelo važne in za katere bi se morali
tudi drugi činitelji ogrevati, so:

1. Popolni odpis davkov za prizadete
kmete. Vsaki rubež v davčnih zadevah naj
bode takoj ostavi.

2. Povrnilo vseh stroškov, ki so se napra-
vili ali se bodoje napravili z novim pokrivanjem
to toči razbitih streh.

3. Dovolitev brezobrestnih poso-
il prizadetim kmetom proti 5-letnemu povrnilu
kapitala. Obresti naj država plača.

4. Ureditve delavskih priložnosti,
da bode ljudstvo kaj zaslužilo. V ta namen naj
dovolji 100.000 kron, s katerimi bi se zgra-
le sledeče ceste: Tivolce, Mezgovac, Slome,
Rezovce, Lanjovec. S tem bi bilo na dve strani
omagano: ljudstvo bi dobilo zaslužek in prepo-
rebne ceste bi se zgradile.

5. Razdelitev (brezplačna) življen-
skih sredstev in krme v jeseni.

To so poglavine točke, katere je g. Or-
nig za po toči prizadete kraje zahteval in upati
je, da jih bode vlada v polni meri iz-
polnila.

Po Ornigovi intervenciji je nadalje mestna
šparkasa v Ptuj u sklenila, da določi v
zamenje brezplačnega posojila prizade-
lim kmetom 1 milijon kron denarja. Isto-
ako je mestna šparkasa v Ormožu
sklenila, dati večjo svoto denarja v ta na-
men na razpolago.

Tako so se storili prvi koraki, da se bed-
nemu, lakotno trpečemu ljudstvu pomaga. Ornig
v tem oziru svojo dolžnost in v več
toto svojo dolžnost storil. Zato mu gre
tist in hvala! Ljudstvo pa mora pomagati, ljud-
stvo mora naše zahteve okrepčati in zanje se
animirati. Potem bodejo merodajni činitelji tisto
storili, kar je njih sveta dolžnost z ozirom na
velikansko nesrečo, ki je naše kraje prizadela.

Linhart — zopet oproščen. Ptujski doktor
Tone Brumen je drugače precej pohlevna du-
šica. Odkar se mu je sodnijsko denuncijantstvo
dokazalo, se čuti to pohlevnost posebno dobro.

Tudi glede svojega juridičnega znanja je menda
seho pohleven. Le kadar se hoče blamirati, ta-
krat je dr. Brumen nenasiten, takrat izgubi vs-
pohlevnost in ponižnost. Tudi drugi prvaški gos-
podje imajo pobožno željo, da bi spravili naše-
ga urednika Linhart v luknjo. Poskušali so že
na vse mogoče načine, da bi se jim to posre-
čilo. Ali blamirali, osmešili so se večinoma vsi.
Pa vsak teh junakov se je samo enkrat blami-
ral in osmešil; potem je stisnil rep med noge
in jo popihal domu ter si mislil: s „Štajercem“
ni dobro črešnje zobati... Ves drugačen pa
je naš ljubeznivi prijateljček dr. Tone Brumen,
„Advokat in Pettau“. On ni zadovoljen z en-
kratno blamažo; ne, on se hoče desetkrat osme-
šiti, da izpozna ves svet njegovo juridično zna-
nje in modrost. Evo dokaz: Svoj čas smo po-
čeli, da so slovenski fantje v ptujski okolici
dr. Brumena neusmiljeno pretepli. Seveda Bru-
men ni bilo prav, da se je to javno povedalo
in zato nam je poslal lažnivi „popravek“, v ka-

terem je vse tajil. Mi smo takoj lažnivost tega
„popravek“ pribili in povedali, da je gospa
Brumen sama pravila, da jih je njen sopfog po
grbi dobil. No, dr. Brumen se je vsedel in na-
pisal še en „popravek“ ter ga nam poslal. Že
preje smo dr. Brumena povabili, da naj pride
v naše uredništvo, da ga naša dekla nauči po-
stavnih „popravkov“ pisati. Brumen se temu
našemu prijaznemu opominu ni odzval in zato
je tudi popolnoma nepostavni „popravek“ napi-
sal. Mi smo vrgli ta „popravek“ v koš. To je
bila za Brumena prva blamaža. Ni mu bilo
dosti. Zato je šel in tožil našega urednika Lin-
harta pred mariborsko sodnijo. Pri prvi razpravi
je bil Linhart popolnoma oproščen, Brumen pa
na plačilo stroškov obsojen. To je bila zanj druga
blamaža. Ali ni mu zadostovalo. Zato je šel in
vložil proti oprostivni rekurz. Te dni se je imelo
prizivno sodišče v Mariboru s tem prizivom pe-
čati. Sodišče je prav na kratko rekurz Brumena
odbilo, urednika Linhartu popolnoma
oprostilo in — Brumen mora plačati precej
velike stroške ter se je srečno tretjič blamiral.
Zalostno je to za najmodrejšega advokata v
Ptuj. Za nas pa ne. Mi iz srca Brumenu te
blamaže privoščimo. Obljubujemo mu tudi zana-
prj svojo naklonjenost in kadar bi se hotel
zopet blamirati, naj se le na naš naslov obrne.
Tako, — adio, gospodine doktor!

Načrt nove ceste v Vurmber. daje prvaškim
lažnivim listom zopet povod, da napadajo na-
predni okrajni zastop v Ptuj. Zlasti se odkli-
je pri temu „Narodni dnevnik“, ki je sploh v
zadnjem času tako neumno pisan, da se mu
lastni pristaši rogajo. Prvaki lažejo, da bodejo
imeli od nove ceste le grof Herberstein in ptuj-
ski gospodje hasek, da sta občini Karčovina pri
Ptuj in Vurmberska Karčovina dovolili po
4.000 K itd. itd. Vse to je nesramna laž! Res
je le, da je samo ena občina 600 K (ne pa
4.000) dovolila. Kar se ceste tiče, je stvar sle-
deča. Cesta do g. Hintzeja obstoji že dolgo. Ali
od Hintzeja naprej ni bilo tam nikakoršne zveze.
Tamošnji prebivalci so morali vsled tega ali v
Maribor, ali pa čez gore na vurmbersko cesto.
Ti prebivalci pa plačujejo istotako svoje davke.
Zato ni razumljivo, zakaj bi se jim ne poma-
galo in ne koristilo. Za grofa Herbersteina nima
cesta nikakoršne vrednosti; on se tudi ni zanj
nikdar potegoval. Ali tamošnje prebivalstvo je
to ceste že davno prosilo. Prvaki pa temu pre-
bivalstvu niti nepotrebne ceste ne privoščijo.
Takšna je ljubezen prvakov do slovenskega ljud-
stva! Sicer so pa prvaki lahko prepričani, da
se jih nikdar ne bode vprašalo, kako in kam
naj bi se ceste gradile. Tega še manjka, da bi
okrajni zastop tisto delal, kar se sanja alkoholi-
zirani buči kakega celjskega „žurnalista“. Okrajni
zastop delal bode vedno v korist ljudstva!

Kaplan — volilni slepar. Povedali smo in
to tudi že večkrat dokazali, da ni pri zadnjih
volitvah na spodnjem Štajerskem zmagala poli-
tična razsodnost in poštenost, temveč edino sle-
parija in nasilje. To se je te dni zopet pokazalo,
ko je stal neki politikujoči kaplan zaradi volilne
sleparije pred sodiščem v Mariboru. Stvar je sle-
deča: Tožen je bil 25-letni kaplan Miha Kristo-
vič iz Ribnice po § 8 z. 2 postave za varstvo
volitev. Dne 17. maja 1909 šla sta namreč po-
sestnika Peter Mori in Simon Krautberger v
Gröglovo krčmo, kjer se je nahajal volilni lokal,
da bi tam svojo volilno pravico izvršila. Na poti
šla sta mimo hiše občinskega predstojnika Urana.
Tam je stal toženi kaplan Miha Kristovič. Kap-
lan je pričel volilca takoj povprašati, koga bo-
deta volila. Hvalil je Krautbergerja, ki je dejal,
da bode dr. Verstovška volil. Mori pa je rekel,
da ima kandidata že na listku zapisanega. Zato
je zahteval kaplan od Moreta, naj mu ta listek
pokaže. Komaj je imel kaplan listek v roki, ko
je že prečrtal napisano ime našega naprednega
kandidata Kalischniga, namesto njega pa napisal
ime farskega prof. Verstovškega; kaplan ni pri-
temu Moreta vprašal, ali je s tem zadovoljen
ali ne; pomisliti se mora, da ta posestnik ne
zna ne čitati in ne pisati, da se je torej ka-
planu sleparija lažje posrečila. Pri sodnji se je
kaplan na razne zvijačne načine izgovarjal. Ali
pomagalo mu ni. Bil je obsojen na 50 kron globe
in poleg tega se mu je za 6 let odrekla aktivna
kakor pasivna volilna pravica. Kaplana je zasto-
pal dr. Pipuš. To je en slučaj volilne sleparije.

Koliko pa je enakih slučajev, ki niso znani!
Stotero sleparij se je zgodilo. Na ta način se-
veda ni težko zmagati. Ali kakšna mora biti
stranka, ki deluje s sleparijo in goljufijo?

V celjski okolici postajajo razmere vedno
bolj onim na Turškem podobne. Javni red in
mir sta tam neznana pojma. V zadnjem času se
jo dogodila cela vrsta slučajev, v katerih so bili
razni posamezni Nemci ali naprednjaki od na-
hujskanih sokolskih zagrižencev na tolovajski način
napadeni. Pri temu se ti napadalci niti ne sra-
mujejo, nadlegovati otroke in ženske s svojim
kričanjem in jim groziti. Opozarjamo oblast na
to divjanje in upamo, da bodejo orožniki red
napravili.

Aposteljni miru bi morali biti duhovniki,
aposteljni miru in ljubezni do bližnjega. Pa so
prav redki gospodje, ki se držijo tega gesla.
Zalibog da moramo skoraj v vsaki številki na-
šega lista par teh ljudi grajati in pokrtačiti. Iz
celjske okolice smo dobili n. p. zdaj poročilo,
da pričanja tamošnjih penzionirani župnik Sattler
vedno grše hujskati in prepire delati. Nekemu
posestniku v Ustrožni, ki ima na svoji hiši tudi
nemški napis, dejal je Sattler, da je to smrtni
greh. Posestnik se sicer ni dal prestrašiti in mu
je pošteno a odločno odgovoril. Radovedni pa
smo le, koliko časa bode to hujskanje še tra-
jalo. Na vsak način priporočamo Sattlerju, naj
v miru svojo penzijo vživa in naj se briga raje
za lastne smrtne grehe ter za smrtne grehe ra-
znih svojih stanovskih tovarišev.

Morilčevi napad v Ptuj. Poročali smo v
zadnji številki o revolverskem napadu v Ptuj,
v katerem je bil g. direktor Kasper precej težko
ranjen. Omeniti pa moramo, da direktor Kasper
ni identičen z g. trgovcem Kasperjem (znanim
pod imenom „Pulverkasper“). Tudi si nista v
nobenem sorodstvu.

Umrla je v Ptuj gospa Rosa Wessely. Naj
počiva v miru!

Slepar. V Zavrču nakupil je zadnjič neznani
trgovec 3000 hektolitrov vina. Kmetje so se že
veselili. Ali nakrat je prišel „trgovec“ v sprem-
stvu orožnika. Mož je namreč slepar Korper.
Oddali so ga ptujski sodniji.

Pod voz prišla je viničarka Marija Veronik
v Hočah. Kolesa so ji šli čez truplo in jo tako
težko ranili, da je kmalu nato umrla.

Neprevidnost. 10 letni kočarski sin Županc
iz Laškega trga prišel je v napačni vlak; sko-
čil je doli in si pridobil težke rane. Pripeljali
so ga v celjsko bolnišnico.

Strela. Piše se nam iz Rogaske Slatine:
9. t. m. udarilo je v novo kupljeno hišo delavca
Franca Lipnik, ki je popolnoma zgorela; škoda
ima okoli 1400 kron. Nesrečnež ima 4 majhne
otroke, in se priporoča za podporo.

Ustrelil se je v Mariboru spiditer F. Quan-
dest. Bil je neozdravljivo bolan.

Iz Koroškega.

Napredni shodi. Preteklo nedeljo, dne 18.
t. m. vršila sta se v Miesu in Schwarzenbachu
dva velezanimiva kmetjska shoda. V Miesu je
predsedoval shodu g. gozdar Rudolf Remitz. Kot
prvi je govoril v slovenskem domačem jeziku g.
župan Jakob Lutschounig o kmetjskih zadevah.
Povedal je mnogo zanimivega o razvoju kmetjskih
posestniških razmer, raztolmačil žalostne razmere
kmetjskega stanu, zlasti pomanjkanje poslov itd.
Tudi je natančno omenil tista sredstva, s kate-
rimi bi se dalo kmetom pomagati. Zbrani možje
so izvrstnemu govorniku živahno odobravali. Za
njim je govoril poslanec Jos. Nagele. Razjasnil
je današnje razmere v državni zbornici in po-
vedal, kako so prvaški poslanci, združeni z ve-
leizdajalskimi Čehi, rezbili državno zbornico ter
preprečili vsako gospodarsko delo. Tudi Gra-
fena uer je član teh obstrukcionističnih strank.
Govornik je omenil, da se vsled tega počenjanja
prvaških poslancev tako važne predloge kakor
trgovsko predlogo z Balkanom, postava o živin-
sko-porabnih zadrugah itd. niso mogle obravnavati.
Nadalj je govoril g. Nagele o finančnem polo-
žaju na Avstrijskem in potrebni prenosni dav-
čnega zistema. Na podlagi stenografičnega za-
pisnika dokazal je g. Nagele lažnive trditve pr-
vaških listov, da bi bil Grafenauer za okraja
Velikovec in St. Vid pridobil 100.000 K in potem
še 50.000 K podpore. Iz teh zapisnikov je na-
mreč razvidno, da so napredni poslanci Nagele

in tovariši za 8 dni preje podporo predlagali, nego Grafenauer in da pri drugi akciji ta Grafenauer sploh ničesar storil ni. Tudi g. Nagelu so burno za njegov lepi govor odobraval. Povedal je tudi, da so zaupniki prvaško-klerikalne stranke krivi, da občini Mies in Sehwarzenbach stanke dobili podpore. S tem je bil šod zaključen. Upajmo, da bode imel obilo uspeha. Naprej v gospodarskem delu in proč z brezvestno politiko naših nasprotnikov!

„Orel“ na Koroškem. Večinoma napredni Korošci niti vedeli ne bodejo, kaj da je „orel“. No, to je telovadno društvo prvaških klerikalcev, ki ima v prvi vrsti namen, razširjati hujskanje in sovražstvo. Zdaj se poroča, da se je ustanovilo prvo tako društvo „Orel“ na Koroškem in sicer seveda v Št. Jakobu v Rožu. Na shodu je predaval neki „brat“ J. Podlesnik, seveda iz Ljubljane. Ta „brat“ Podlesnik je na vsak način popolnoma vreden tovariš dr. Brejca. Obadva sta Kranjca, obadva sta postala klerikalca. Obadva sta tudi zelo pobožna. Brejc ima to pobožnost ne vemo od koliko uradov potrjeno. Podlesnik pa je bil v svoji mladosti „teozof“ in je tajil temeljne nauke katoliške cerkve. Potem pa je pustil vso „teozofijo“, in je postal klerikalni uradnik ter agitator. Prav ima, klerikalstvo do dro nese. Morda postane še poslanec... Kar se pa društva „orla“ tiče, mislimo da zaslužijo ti poklerikalnjeni fantiči bolj ime „čuki“. In koroško ljudstvo bode že to nočno ptiče iz svojih dolin pregnalo...

Posl. Walcher, znan pod imenom „der schöne Karl“, postal bode fajmošter v Št. Vidu na Glini. Vbogi Št. Vidčani!

Prvaki v Grebinju se že hudo gibljejo in skušajo na vse mogoče načine na površje priti. Pomaga jim pri tem župan Ellersdorfer, ki je sicer nemškega rodu, ki pa se prilazuje pravdom na vse mogoče načine. S pomočjo tega Ellersdorferja in nekega Nedveda nakupili so prvaki, odnosno njih v namene hujskanja uresničeno „Slovensko katoliško društvo“ grebinsko gostilno J. Uransheka. Napravili bodojo tam baje „narodni dom“, nadalje „narodno štacuno“ in bogve kaj še vse. Res, vedno bolj se čuti pri koroških prvaki vpliv kranjske gonje. Ali mi upamo, da bodojo naprednjaki v Grebinju odločno vsako hujskarijo ustavili.

Prevalje. Vrgli smo kamen v lužo in žabe so nehale kvakati, kakor bi pihnilo. Malo smo čakali, pa žabji ujec ni več intoniral žabjega koncerta. Ali smo ga razžalili? Ja, žabja zalega je razžaljena in se sploh ne čuti več varno. Žabji starešina je tedaj predlagal žabjemu društvu in mu toplo priporočil, da se žabe vseprek naj izselijo in iščejo drugod varnejšega pribežališča. — Ker je ravnokar od izselitve govorica, moram po dolžnosti javiti, da tudi en hujšak kaplan vandra. Menda se je prepričal, da mu tudi mi znamo zagoditi, ako se mu rači plesati. Sicer se je že naplesal ta kmečki prijatelj. No, ko bi Janezeka zopet mikalo plesati, le oglasi se naj, mi bomo mu že spet zagodili. Ta hujšak je že tak ginljivo slovo vzel od tercijalk, da so se vse jokale, on sam je pa v lastni vzvišenosti čutil pod svojo kožo mravljinjak poln mravelj. Le pojdi rakom živžgat! Ko bi ta hujšak ne bi s tak nedopustljivimi sredstvi bil agitiral, bi Grafenauer ne bil v deželi in v državni zbor izvoljen. Ta se pa tudi poteguje za črnuhe že zato, ker drugo ljudstvo itak nima orgelj za popravljati. Zakaj je Grafenauer križec dobil, ne ve niko, od niti najmanjših zaslug nikjer ni čuti. On ni nikdar ubogemu kaj podaril, ker sam nič nima, on nikdar ni brez plače v občinstvu deloval, ker ga še najti ni v občinskem odboru, kjer bi bilo priložnosti dovolj, se slavno obnesti in za blagor občine brez plače delovati. Pa tam ga ni najti, le tam ga najdemo, kjer dobro plačujejo. V domačem kraju ga sploh nočejo, zato se vriva Dolnjokoroščem, kje ga ne poznajo, in komandira tu, da ga morajo voliti, ker hoče zaslužiti na dan 20 kron. Klerikalec samo za svoj dobiček skrbi in za nič drugega. Kmetje! zdaj pa razumite, zakaj se Vam vriva Grafenauer: v lastni ožji domovini ga nočejo, Vi da bi mu pripomogli, da si žepe polni in dobro živi. Bodite pametni in odtreste ga.

Iz Prevalja se nam piše: Tisti c. k. davkarski uradnik, ki se je predznil, hujskačem kaplanom priti na pomoč zoper sosesko in nje

obče priljubljenega župana, je zato dobil plačilo in je v bodočnosti popolnoma neškodljiv. Predpostavljena oblastnija ga je že odstranila in ga poslala tja, kjer ni polja za napade poštenih mož in kjer bo vsak poskus hujskarije in klerikalnih spletk že v početku podušen. Tako je prav, tako bi imela vsaka gosposka ravnanja s tistimi podloženci, ki se podstopajo svojevoljno segati v pravice drugih in kaliti mir. Tak bi v prvi vrsti imel storiti škof s svojimi hujskači kaplani. Ta žalibog, tega škof ne stori, tam stoji stvar drugače. Škof pusti zavoljo hujskarije že ovajene kaplančke nalašč potem prav dolgo na mestu njih hujskajoče v javnosti. Na kateri strani je tedaj najti pravičnost? Ali ne pri posvetnih oblastnjah? Kje skrbijo za mir? Pri duhovskih oblastnjah ne! Že omahuje sicer podložniki hujskačev. Eden cerkveni ključar se brani v bodoče več pobirati davek v cerkvi; to delo se mu baje sploh že več časa čisto nič več noče prav dopasti; mislimo, da je spoznal, da je to nekako neprijetna bera denarja brez pričakane izida.

Prevalje. Vsled napadov, katere je prinesel list „Mir“ čez občino, in ker je pripoznal „Mir“ sam, da gredo popravki v koš, smo prišli k prepričanju, da resnice „Mir“ ne trpi. Prav imaš, listek „Mir“, da ostudno lažnivost tvojega dopisnička podpiraš, drugače nima „Šmirovce“ pri ljudeh, kateri pihajo v kaplanov rog, nobenega pomena. V neki gostilni na Prevaljah je sedel Luka, dobri prijatelj hujskajočega kaplana, kateri je v svoji pijanosti izdal komandanta vseh napadov. Pregovor pravi: kadar je v glavi preveč, gre pri ustih ven. No, kaplanček, daj mu za plačilo eno zaušnico, da bo vedel drugokrat molčati, kar od tebe v. In res, komandant kaplanček, in njegova prebližna žvahja, namerali so v časopisu „Mir“ na to, da bi zaupnost zgubil naš župan. Mi kmeti smo pa popolnoma prepričani, da je župan vse storil za nas, kar je bilo mogoče, in dobili smo v naši narvečji stiski vse, kar smo prosili in imamo vsi popolnoma zaupnost do njega. Našemu županu pa še kličemo: le tako naprej, naše kaplančke poslušata naj cerkvena ključarja. Pridružil se je hujskajočemu kaplančku Japezu Sekol tudi en c. d. uradnik iz Celovca po imenu Jožef Kolenc. Ta Jozej, poznamo ga prav dobro, tudi podpira lažnivost in ustudno obrekovalnost kaplanov čez našega župana. No Jozej, prav daleč si privozil, nihče na Prevaljah te ne spoštuje, ko smo pozvedeli in videli kako notno imaš pri cerkvi govoriti s kaplančkami in s ključarjoma. Ti nosiš paragafe in jih prelagaš hujskačem, sram te bodi, da nimaš drugega dela, kakor neprevidno napadati vojsko med mirnim ljudstvom. Vprašamo c. k. vlado, ali hoče to stvar natančno preiskat da pride do prepričanja, kakšno ustudno delo se po gostilnah in med ljudstvom trosi.

Ustreljen. V Beljaku so se vadili vojaki v ojemem streljanju. Pri tem je dobil hauptman Eduard Berger kroglo v vrat in je takoj umrl. Baje je sam kriv, ker se ni varoval. Nesrečnež bi moral ravno major postati.

Po svetu.

Zasuti otroci. V Weeru na Belgijskem je bilo več otrok v neki jami s peskom zasutih. 4 otroci so mrtvi, mnogo pa jih je poškodovanih.

Rudarska smrt. V Clermont-Ferranda so se razpočili v jami plini. 12 rudarjev je bilo ubitih. — V jami pri Javorzni na Šlezijemskem pa so strupeni plini 6 rudarjev zadušili.

Morbeck b. Moers na Nemškem. Dne 20. julija t. l. ponesrečil je naš rojak Emil Dimec na cehi „Rheinpreussen“ šaht V. Truplo mu je na polovico pretrgalo. Nesrečni ranjki zapusca ženo in dva otroka.

Veliki požar. V Galiciji je pogorelo mesto Ottynia. Več kot 30 oseb našlo je v plamenih smrt.

Telegrami.

Španska vojska v Afriki.

Berlin. Iz Mellile se poroča, da je trajala bitka zadnje sobote skozi 30 ur. 12 španskih oficirjev je bilo ubitih, 9 ranjenih. Vojakov so izgubili Španci čez 300. Kabili so pričeli v ju-

trnji megli z napadi. Boj je bil strasten in celo španski poveljnik general Marina se je moral večkrat z revolverjem braniti. Vsi kabili narodi so se zdaj dvignili proti Špancem. Kabili štejejo 20.000 mož, medtem ko ima Španija le 8000 mož v boju. Španci so popolnoma od bilov obdani.

Berlin 28. julija. Tu sem se poroča, da se se izvršili okoli mesta Mellila zopet novi boji. General Pintos in več oficirjev je padlo. Boj je bil naravnost grozovit. Kabili so napadli Špance v neki dolini in jih po velikem delu poklali. Nad 400 mrtvih in ranjenih leži okoli.

Paris 28. julija. Položaj je za Špance zelo resen, ker imajo premalo vojakov.

Madrid 28. julija. V španskih mestih Sargossa in Valenzia je prebivalstvo zelo vznemirjeno. Mnogo rezervistov je pobegnulo na Francosko. V Barceloni so se zgodile krvave demonstracije. Anarhisti se tudi že gibljejo in pričenjajo agitirati proti vojski; pri demonstracijah mečejo bombe. Kralj je pustil proglasiti po celem Španski izjemno stanje.

Kmetovalčeva inventura.

Na večjih posestvih se pač sestavi vsako leto pregled vseh premoženjskih delov po njihovi denarni vrednosti. Ali se to zgodi 31. decembra, ali pa, posebno pri kmetijah, ki se pečejo pred vsem s pridelovanjem žita, ob sklepu tako imenovanega gospodarskega leta, to je pred novo žetvijo ob koncu junija. Inventura se sestavi v ta namen, da bi dobil posestnik pregled čez svoje premoženjsko stanje in je torej zelo koristna in potrebna, ker se posestnik le ž njeno pomočjo pouči, koliko je pri premoženju pridobil ali izgubil.

V naslednjem podajamo preprosto navodilo, kako se naj sestavi pregled premoženja, ki si ga lahko napravi vsak kmetovalec sam.

Glaven del premoženja so v navadnih razmerah zemljišča; te vstavimo v inventar po njih srednji prodajni vrednosti in le ona, ki smo jih kupili v teku pretečenega leta, za katero menimo sestaviti inventar, s popolno kupno ceno, ki smo jo plačali zanje.

Vrednost se spreminja z avtomatičnim prirastkom vrednosti, posebno v bližini večjih mest, s tem da zraste vsako leto v gozdu več lesa in z meliorizacijami, posebno z dreniranjem; vrednost se zmanjšuje z naravnimi ujami, kakor so povodnji, kamneni in peščeni plazi, usadi itd. Ocenitev se vrši po kakovosti, oziroma po vrstah kulture. Za sadna drevesa, ki že rode, vstavimo glavnicu, ki jo kaže večleten povprečen pridelek v svoji vrednosti, t. j. pri čistem dobičku 100 K na leto in 5 odstotnen obrestovanju vstavimo 2.000 K kot vrednost dreves. Sadna drevesa, ki še ne rodijo, ocenjujemo na ta način, da vzamemo njih kupno ceno in dodamo za ocenitev vsakoletni prirastek na vrednosti v znesku po 2 K. Gozd se ocenjuje po njegovih legi in lažjem ali težjem načinu spravljavanja lesa.

Poslopja se ocenijo navprek in pri tem se vpošteva njih starost, kakovost stavbe in način porabe; naslednja leta se odbiše vedno primeren del vrednosti, ki so je izgubila vled porabe (amortizacijska kvota). Če smo n. pr. ocenili poslopje na 5.000 K, o katerem smo uverjeni, da se po dalo 50 let rabiti, mu odpisemo na vrednosti vsako leto petdeseti del, to je 100 K kot amortizacijsko kvoto.

Nadaljni del kmetovalčevega inventarja je živeči inventar. Tega ocenjujemo po prodajni ceni ali vsako glavo posebe ali pa po teži na enaki način, pri čemer nam lahko merilni trak zelo dobro služi.

Mrtev inventar sestavimo kategorijah, novo kupljeno orodje in strohje po kupni ceni, staro približno. Ker se v urejenem gospodarstvu vse škode na mrtvem inventarju takoj popravijo, se morajo vzeti v vpoštev stroški za popravila, ki smo jih imeli v pretečenem letu. Tudi pri mrtvem inventarju se vsako leto nekaj odbiše z ozirom na prvotno vrednost in na zmanjšano vrednost vled porabe.

Zaloge, kakor žito, krma, slama, krompir, pesa, les, gnoj, vino, sadjevec, za domačo porabo, se najprej določijo po množini in teži in njih vrednost. Na koncu te vrste napišemo

vrednost imenujen Nas in osebn čni. Kje pišejo s lom.

Da vzamemo velikosti

Dom in Vrt 350 Njive 18 Travniki Gozd 2

Vrednost Vrednost

III

1 konj 2 vola 8 krav 3 mlad 3 telet 6 svinj 20 koko 2 čebel

IV.

a) Polj pljugi b) Hlev jarmj c) Roč pate d) Klei kalni e) Hiš sp r mize, vilice

V kašč oves, Seno Pesa Kron Vojc Sadije Kurje

VI. G Gotovin Vredno: Vloga p Terjatve

Hipotek Odprt r

I. Zem II. Pos III. Živ IV. Mrt V. Zak VI. Got

Od VII. De To v račeti in v za

Sanje p Toraj je Ra kem p se red nahajaj a. pr. njegova jmo p